

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/14682-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 21.12.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	7/2021	05.03.2021

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften - restaurering, rydding, merking og oppmåling av riksgrensen Norge og Sverige – Lantmäteriet

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre gir, med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 Lantmäteriet dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark til å gjennomføre følgende tiltak:

- Rydding av vegetasjon i grensegaten til riksgrensen i Børgefjell nasjonalpark jf. fig. 1
- Bruk av ryddesag og motorsag ved rydding av vegetasjon.
- Restaurering og innmåling av grenserøyser, gresseskilt og utliggere (mindre steinrøyser), jf. fig. 1. og fig. 2.
- Flytte grensemerker og/eller sette opp ny grensemerking ved behov.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. april 2021 til og med 31. desember 2024.

Vilkår for vedtaket

- Det skal tas skrives en kortfattet rapport når arbeidet i Børgefjell nasjonalpark er gjennomført. Rapporten skal minimum inneholde:
 - Tidspunkt for når arbeidet ble gjennomført
 - Hva som ble gjort (rydding, oppmåling, eventuelt nye grensemerker, flytting av grensemerker etc.)

Begrunnelse:

Omsøkte tiltak strider ikke mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Hjemmelsgrunnlag

Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.

Saksopplysninger

Lantmäteriet søker i brev av 17.12.2020 om dispensasjon fra vernebestemmelse til Børgefjell nasjonalpark for å gjøre følgende tiltak i forbindelse med vedlikehold av riksgrensen mellom Norge og Sverige:

- Rydding av vegetasjon langs grensegaten, jf. fig. 1 i dette saksframlegg. Nord for grenserøys 202A er det ikke aktuelt med skogrydding.
- Bruk av ryddesag og motorsag.
- Restaurering og innmåling av grenserøysene, grenseskilt og utliggere (mindre steinrøys), jf. fig. 1 og fig. 2.
- Flytting av grensemerker og/eller sette opp ny grensemerking.

Detalj-karta Børgefjell nasjonalpark södra delen

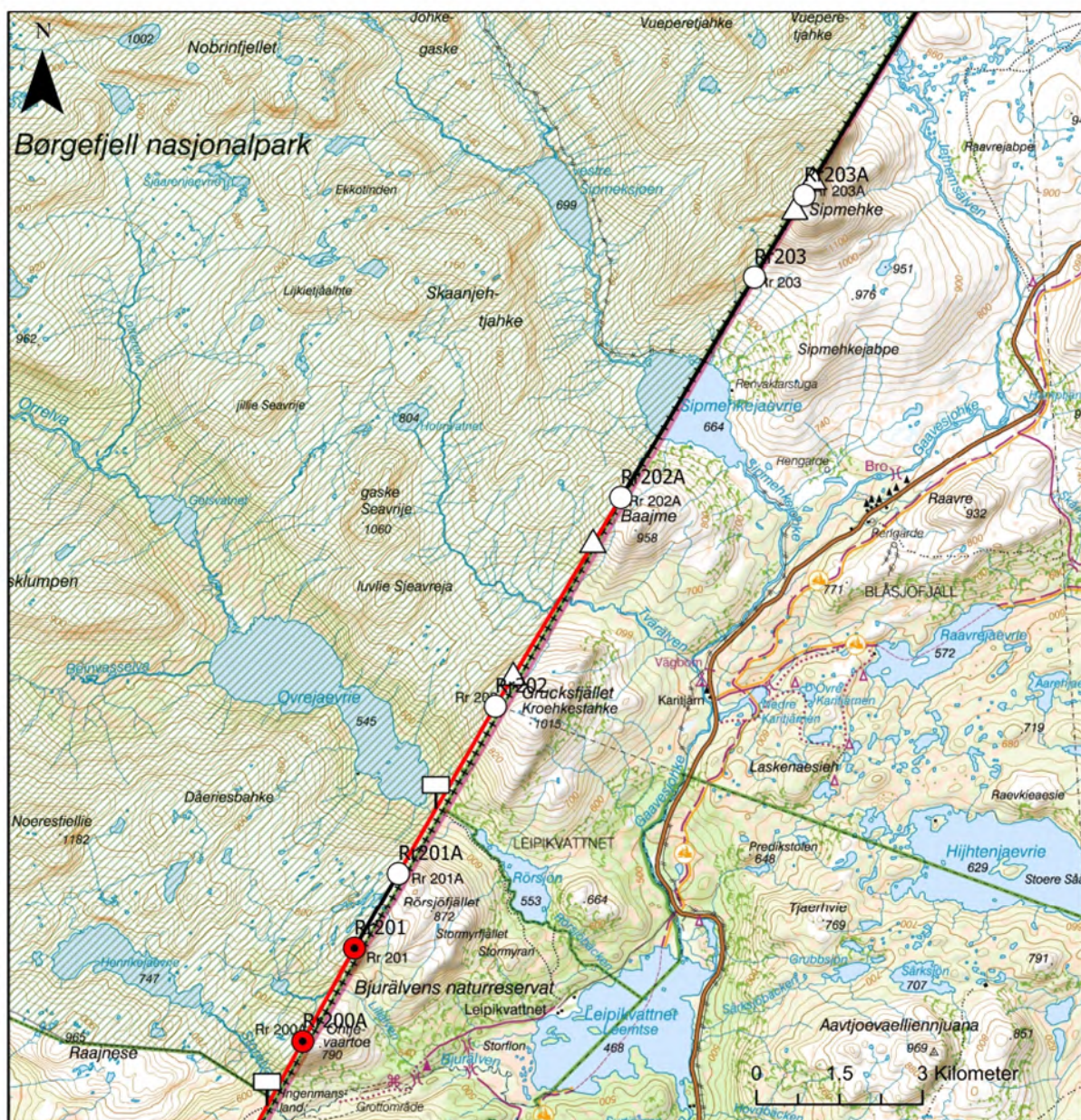

Fig. 1: Kart over Riksgrensen mellom Norge og Sverige med oversikt over grenserøys, grenseskilt og utliggere, samt at rød linje angir hvor det er behov for rydding av vegetasjon.

Detaljkart Børgfjell nasjonalpark norra delen

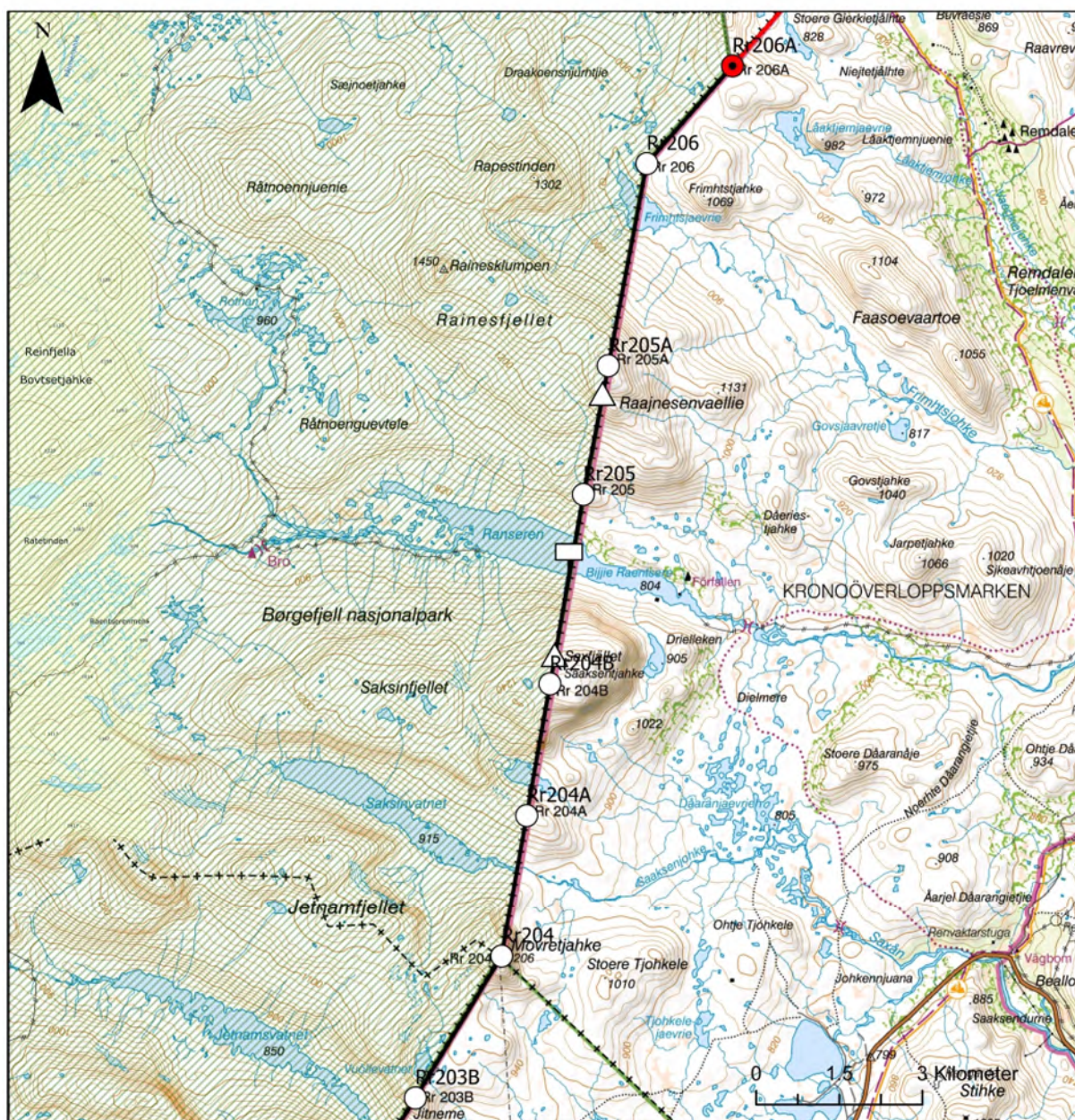

Fig. 2: Kart over Riksgrensen mellom Norge og Sverige med oversikt over grenserøyser, grenseskilt og utligger, samt at rød linje angir hvor det er behov for rydding av vegetasjon.

Hjemmelsgrunnlag

Vegetasjon, herunder døde busker og trær er vernet mot all skade og ødelegging som ikke skyldes vanlig ferdsel, jfr. verneforskriftens § 3, punkt 2.1. I de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften om hvilke formål det kan gis tillatelse til er ikke rydding av riksgrense, oppføring av nye grensemerker og eventuell flytting av grensemerker nevnt.

Søknaden må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48 *Dispensasjon fra vernevedtak*. Det vil da være punktet om at det kan gjøres unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig som søknaden må vurderes opp mot. Vedlikehold av eksisterende grensemerker kan gjøres uten særskilt tillatelse.

Nasjonalparkstyret er av den oppfatning at omsøkte tiltak ikke vil være merkbart negativt mot formålet med vernet, eller legge grunnlaget for en utvikling som på sikt kan skade verneinteressene. Det er derfor grunnlag for å behandle søknaden etter naturmangfoldlovens (Nml.) § 48 *Dispensasjon fra vernevedtak*.

Forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark gir ingen retningslinjer for hvordan denne typen saker skal håndteres. Vedlikehold, rydding og oppmåling med eventuell påfølgende nye grensemerker og flytting av grensemerker må også sies å ha stor samfunnsmessig betydning. Terskelen for å innvilge denne type søknader bør derfor være lav. Grensegaten ble ryddet for skog siste gang i perioden 1984 – 1987. Nå er det behov for å ta en ny skogrydding for å tydeliggjøre grensen, noe som gjennomføres ved hugge ned skog som er over 0,5 m innenfor 2,5 meters avstand fra grenselinjen.

Grenserøys 206 Fremjokksrøysa (nord for Fremstvatnet, Hattfjelldal)

Som det fremgår av søknaden vil all motorisert ferdsel, som f.eks. frakt av utstyr med helikopter, ATV eller snøscooter, skje på svensk side, **og tillatelse fra nasjonalparkstyret gir ikke Lantmäteriet tillatelse til å fly, lande eller kjøre innenfor nasjonalparken i Norge.**

Den omsøkte aktiviteten langs Riksgrensen vil ikke ha nevneverdig effekt på verneverdiene. Med bakgrunn i forvaltningsplanen, artskart og søknad anser nasjonalparkstyret kravet til kunnskapsgrunnlag i nml § 8 som oppfylt. Førvar-prinsippet i nml. § 9 kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Med bakgrunn i vurderingene rundt § 8 tillegges § 9 liten vekt i denne saken.

Grenserøysene har form av avskårne kjepler, rundt 1,5 meter høye, rundt to meter brede i bunnen og en halv meter smalere øverst. I toppene er det murt inn opptil en meter høye steinplater (hjertersteiner) med innhugd nummer, byggeår og kongenavn. Bilde av grenserøys 206

Den aktiviteten det er søkt om i dette tilfellet vil ikke medføre noen stor belastning på området. All aktivitet foregår langs Riksgrensen og vil medføre liten eller ingen belastning utenfor denne traseen. Skogrydding er kun aktuelt i sørlige deler av nasjonalparken, dvs. fra Lybekkdalen (Røyrvik) i sør til grenserøys 202A (Baajmerøysa sør for Austre Sipmeken) Arbeidene foregår øst i nasjonalparken hvor det er aktive fjellrevhi, i disse områdene er det kun vedlikehold av grenserøysen som er aktuelt og ingen av disse er i nærhet av hilokaliteter. Eventuelle forstyrrelser i området vil være kortvarige og ha liten innvirkning på verneverdiene.

Uansett må det tas særskilt hensyn til andre menneskers ferdsel, dyreliv, reindrift og vegetasjon, og aktiviteten må gjøres så hensynsfullt som mulig.

Ut over dette tillegges nml. § 10 liten vekt i denne saken. Opplysningene som foreligger, tilsier at det at aktiviteten ikke vil føre til nevneverdige skader i terrenget. Skulle det likevel oppstå skader som må rettes, skal kostnadene bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11. All aktivitet innenfor nasjonalparken foregår til fots og med ryddesag og/eller motorsag, og vurderes til å være en miljøforsvarlig metode, jf. § 12 i nml.

Vedlegg:

- Søknad fra Lantmäteriet av 17.12.2020.
- Midlertidig svar - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for restaurering rydding merking og oppmåling av riksgrensen Norge og Sverige

Ansökan om dispens från naturskydd

Uppgift om sökande

Lantmäteriet

Organisationsnummer: 202100–4888

Adress: Lantmäteriet, 801 82 Gävle, Sverige

Kontaktperson: Karl Tirén

E-post: karl.tiren@lm.se

Telefon: +4626633008

Mobil: +46702496725

Bakgrund

Sveriges regering har givit en gränskommission vid Lantmäteriet i uppdrag att göra en översyn av riksgränsen mellan Sverige och Norge. Arbetet startade under 2020 och beräknas pågå fram till år 2024. Uppdraget är att fastslå och tydliggöra gränsens sträckning i terrängen. Rent praktiskt innebär det restaurering och inmätning av de gränsmärken som markerar gränslinjen samt röjning av en fem meter bred gränsgata.

Översynen görs i nära samarbete med Norge. Ansvaret för gränsarbetet ligger i respektive land hos en särskilt utsedd gränskommission, med personal från Lantmäteriet och norska Kartverket. Arbetet och kostnaderna delas lika mellan länderna. Sverige organiserar och utför översynen längs den norra delen av gränsen, från riksröse 185B i höjd med Valsjöbyn i norra Jämtland, ända upp till Treriksröset.

Gränsöversyner likt denna har genomförts regelbundet sedan gränsens sträckning fastslogs år 1751. Den senaste översynen av riksgränsen mot Norge gjordes 1984–1987.

Berörda områden

Översiktskarta i bilaga A1. Detaljkarta i bilaga A2-A3.

- Børgefjell nasjonalpark

Översyn av riksgränsen mellan Sverige och Norge 2020–2024

Åtgärder

Åtgärder som ansökan avser.

1. Røjning av vegetation

För att tydliggöra gränsens sträckning i terrängen röjs en gränsgata. Røjningen omfattar all växtlighet högre än 0,5 m och inom 2,5 m från gränslinjen. Røjning utförs också vid behov runt alla gränsmarkeringar. Arbetet utförs med röjsåg, motorsåg och handverktyg. Fällt virke kvistas av och lämnas, alternativt tas omhand av berörd fastighetsägare. På de sträckor gränslinjen går igenom skogsterräng kommer røjningsarbetet utföras av underleverantör. På sträckor med mindre växtlighet utförs arbetet av Lantmäteriet.

Ansökan om dispens avser specifikt de sträckor som markerats i respektive bilaga. Røjning kan dock vara aktuell längs hela gränsens sträckning, beroende på växtlighet.

2. Uppsättning och förflyttning av gränsmarkeringar

Riksgränsen mellan Sverige och Norge definieras av ett stort antal riksrösen (stenrösen med hjärtsten och friliggande riktningsrösen) och är även markerad med mindre stenrösen (så kallade utliggare) samt skyltar. Alla dessa gränsmarkeringar kommer under översynen att besökas. De ska mätas in, restaureras och målas.

Gränsmarkeringarna ska realisera gränsens sträckning i terrängen. Om särskilda skäl föreligger kan det i undantagsfall vara aktuellt att sätta upp nya gränsmärken. I de fall en markering i nuvarande position inte fyller sitt syfte kan det bli aktuellt att flytta alternativt ta bort densamma.

Geografisk avgränsning

Ansökan avser hela gränsens sträckning i de berörda naturskyddsområdena. Bilaga A2-A3 visar detaljerad position för samtliga gränsmärken samt vilka delsträckor där røjning är aktuell.

Tidsplan

Ansökan avser perioden april 2021-december 2024.

Omfattningen på detta projekt försvårar möjligheten att i förväg veta exakt när i tid en viss åtgärd kommer utföras på en viss plats. Många faktorer spelar in: väder, snömängd, logistik etc. För flexibilitet i planeringen sökes därför om dispens för hela projektets längd. Fältarbetet kommer huvudsakligen att utföras under månaderna maj-september dessa år.

Översyn av riksgränsen mellan Sverige och Norge 2020–2024

Särskilda skäl

Översynen av riksgränsen är ett regeringsbeslut från både Sverige och Norge. Det är av stor vikt att ha en ömsesidigt erkänd, väl definierad och tydligt markerad gräns. Därtill finns också ett kulturhistoriskt värde i att bevara och rusta upp de markeringar som utgör gränsen.

Transport

Eftersom merparten av gränsmarkeringarna ligger i väglöst land kommer transport av materiel och personal huvudsakligen att ske med helikopter. **Start, landning och överflygning med helikopter kommer endast att ske på svenska sidan av gränsen.**

Hänsyn

De åtgärder som avses enligt ovan har förstås viss inverkan på djur- och växtliv i de berörda skyddsområdena. För att kunna genomföra verksamheten på ett för naturen så skonsamt sätt som möjligt och undvika onödiga störningsmoment föreslås nära dialog med berörd förvaltningsmyndighet.

Hänsyn måste också tas till eventuell rennäring i området. Detta görs genom dialog med berörda samebyar.

Även fastighetsägarens intressen ska beaktas. Berörda fastighetsägare kommer att kontaktas och erbjudas möjlighet att själva utföra röjningen på egen mark och/eller ta hand om fällt virke.

Underskrift

Gräns 2020-12-19

Ort och datum

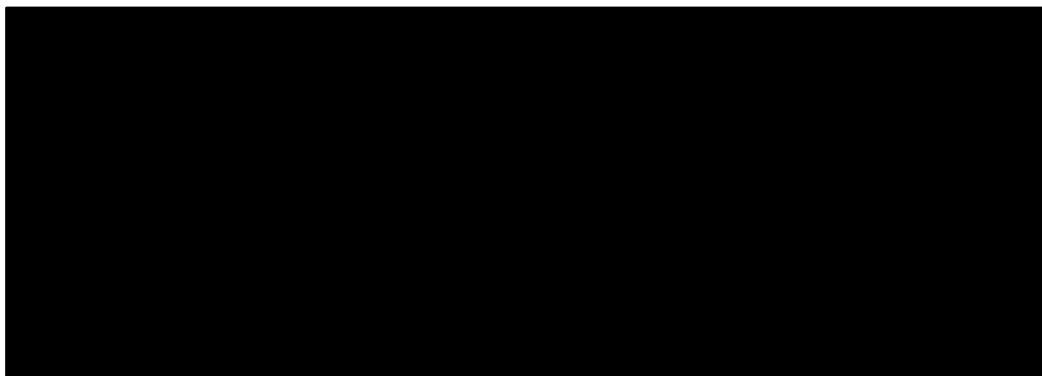
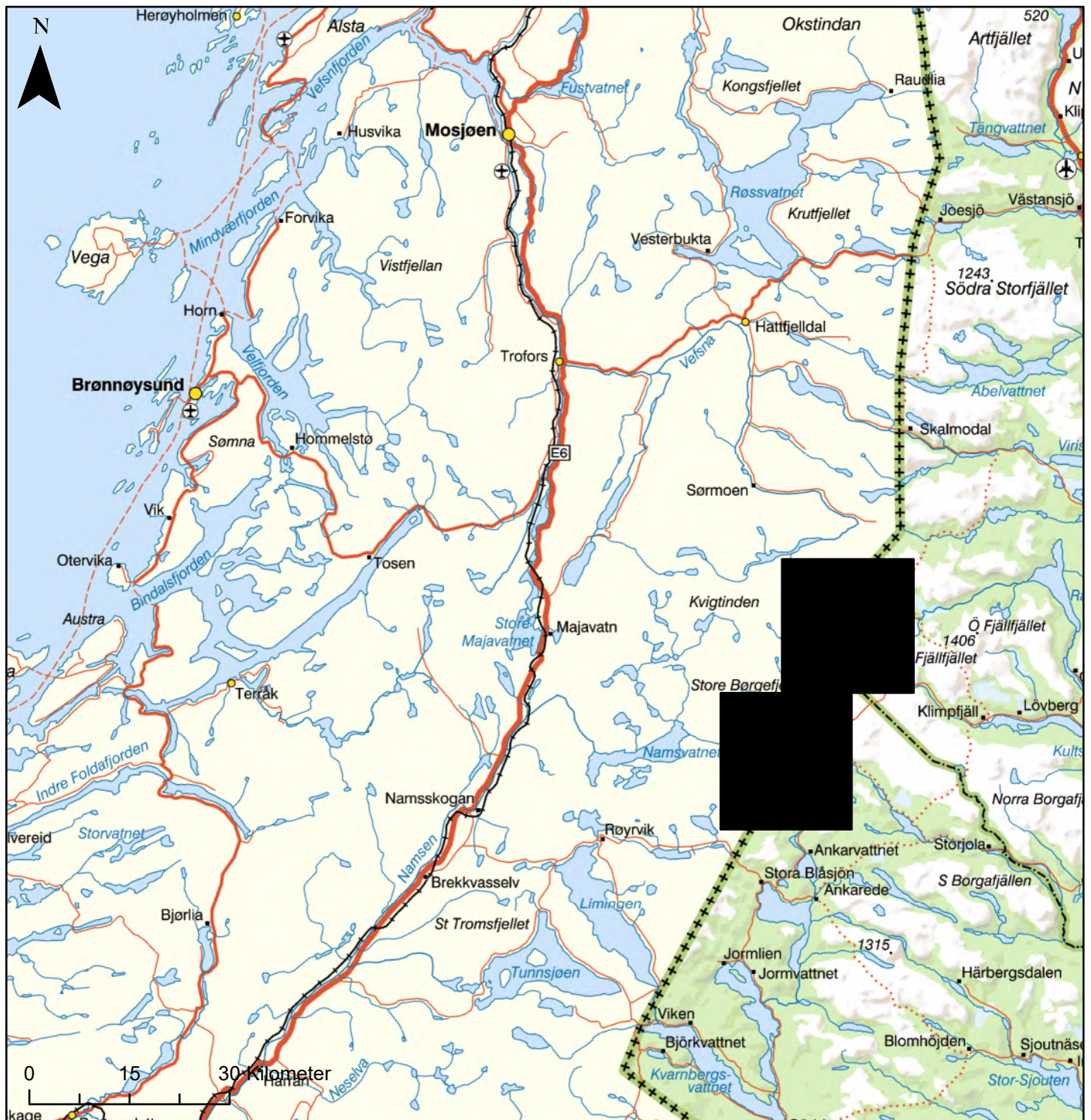
Martin Lidberg

Martin Lidberg

Enhetschef, gränskommissarie

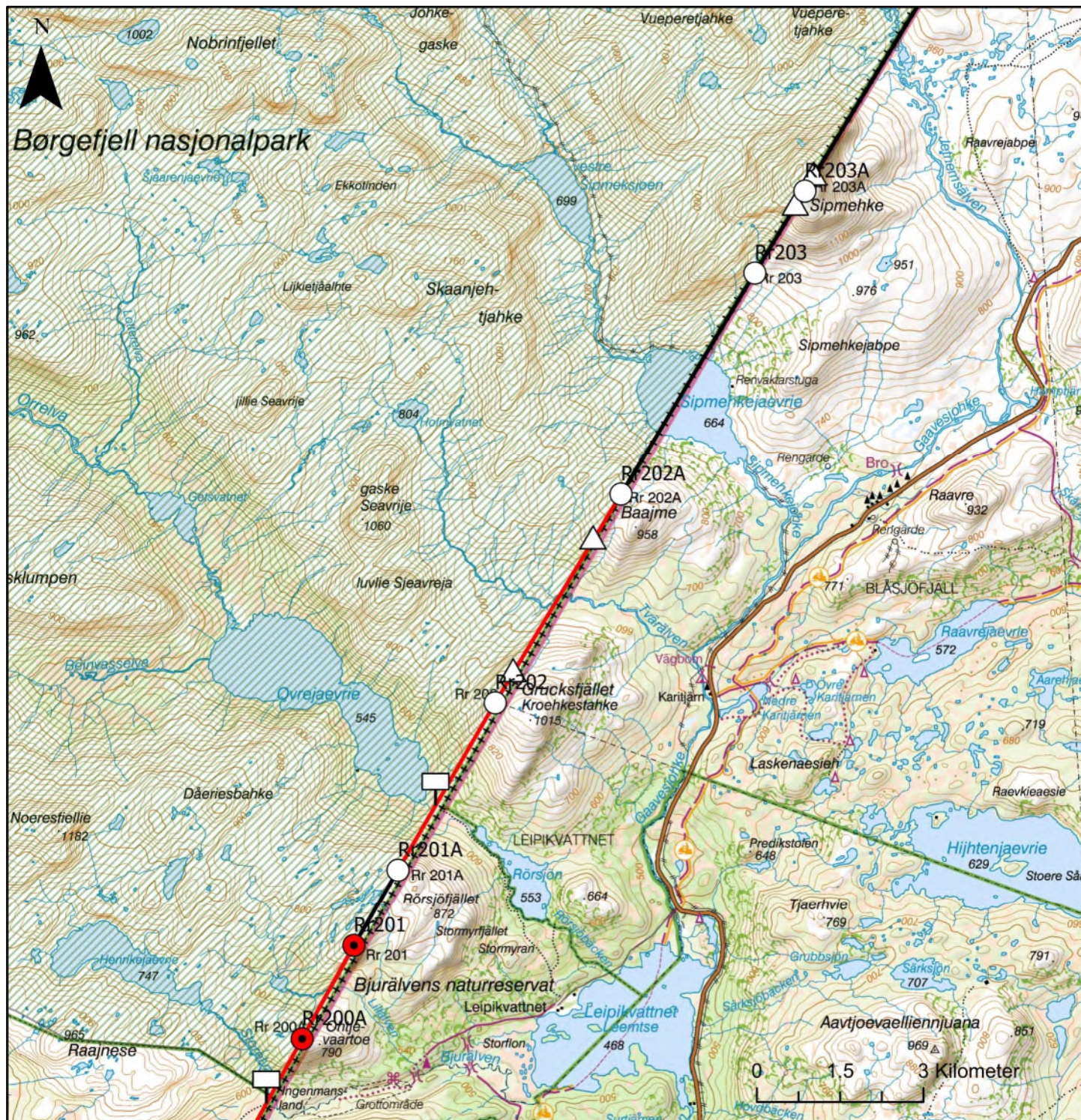
Bilaga A I

Översiktskarta Berörda naturskyddsområden Børgfjell nasjonalparkstyre

Bilaga A2

Detalj-karta Børgefjell nasjonalpark södra delen

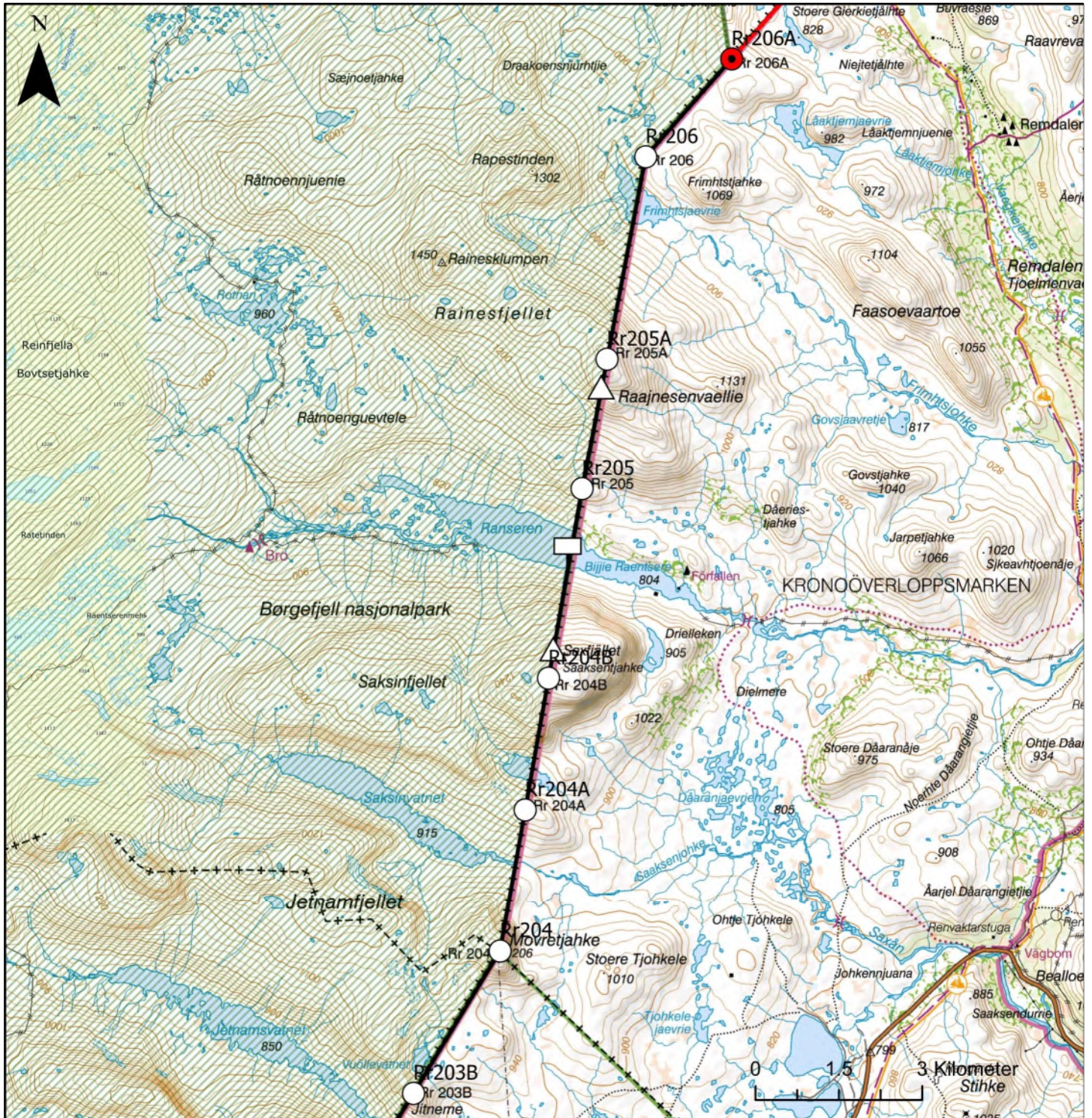

Teckenförklaring

- Riksrose
- Gränsskylt
- △ Utliggare
- Inget/litet röjningsbehov
- Ska röjas

Bilaga A3

Detalj-karta Børgfjell nasjonalpark norra delen

Teckenförklaring

- Riksröse
- Gränsskylt
- △ Utliggare
- Inget/litet röjningsbehov
- Ska röjas

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Lantmäteriet
801 82 Gävle

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2020/14682-0 432.3

Deres ref. LM2020/003961

Dato 21.12.2020

Midlertidig svar - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for restaurering, rydding, merking og oppmåling av riksgrensen Norge og Sverige - Lantmäteriet

Vi viser til Deres søknad datert 17.12.2020 om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark.

Vi bekrefter herved at søknaden er mottatt og journalført i arkivsak 2020/14682. Søknaden vil bli behandlet på førstkommende møte i nasjonalparkstyre. Møtedatoer for 2021 er ikke satt opp ennå, men forhåpentligvis vil Deres søknad bli behandlet før 1. mars 2021.

Dette til orientering

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter